

Posudek vedoucího bakalářské práce

Autor práce: Adam Šimek

Název práce: *Temporální aspekty lidské existence u S. Kierkegaarda. Negativita lidské existence jako klíč k temporální interpretaci Kierkegaardova pojetí lidství*

Fakulta humanitních studií UK, Praha 2014

Předkládaná bakalářská práce Adama Šimka je výkladem Kierkegaardova myšlení prizmatem velmi svérázného interpretativního postoje: svérázného, protože představuje koherentní a velmi jednoznačnou tematizaci základního Kierkegaardova filosofématu, svérázného, protože tak činí velmi razantně, svérázného, protože tak činí na materiálu, který je v tomto smyslu obtížněji vytěžitelný. Práce v zásadě *interpretuje* Kierkegaarda jako filosofa, sice tak činí tím, že se pokouší prokázat, v jakém smyslu Kierkegaard formuluje své myslitelské dílo jako artikulaci problému temporality – nikoliv tedy primárně jako křesťanské myšlení, nýbrž jako takové myšlení bytostné povahy člověka, jež mu v základě rozumí jako temporálně ustavené a odsud zahlédá křesťanství jako význačnou existenciální možnost.

Je současně třeba říci, že takto formulovaný projekt interpretace dalece přesahuje možnosti bakalářské práce. Reálný stav věcí je proto takový, že práce kulminuje („jen“) prvním, předběžným určením temporální syntézy duchovní existence a sice jen v určitém výseku Kierkegaardova pseudonymního korpusu (v climacovské pseudonymitě). Jakkoli tedy práce nemůže doopravdy dostát tomuto příliš široce rozkročenému nároku, daří se jí motivy na první pohled a-temporální vyložit jako ve své konečné instanci fundované v temporalitě.

Posuzovaná práce je velmi svérázná i svou dikcí a (bohužel) značnou nepřístupností: je založena na velmi intenzivním a subjektivně-myslitelském *Auseinandersetzung* A. Šimka s Kierkegaardovým dílem a s interpretační tradicí kierkegaardovského bádání. Pro čtenáře, jenž nezná tento kontext, je velmi obtížně čitelná. Sám bych uvítal častější a konkrétnější navázání interpretace na zdrojové texty, jejich důkladnější odkazování.

Několik pasáží práce si zaslouží zmínit a vyzdvihnout: výklad nedokončeného spisu *Johannes Climacus* či *De omnibus dubitandum est* patří k nejlepším kapitolám – výklad je zde dobře sledovatelný na textu a prokazuje schopnost autora uchovat si interpetační pozici, čili ji na textu obhájit. Druhým takovým místem je výklad nekonečnosti, resp. „sedimentu“ positivity, jímž je u Kierkegaarda duch (s. 60 n.). Pojem ducha je nesporně nejtemnějším Kierkegaardovým určením. Je jisté, že ve výsledku se s pojmem ducha pojí paradoxní, rozporné determinace – je „konečně“/„nekonečný“, „časné“/„věčný“, nemyslím si však, že jde o pojmovou nevyhraněnost, nýbrž naopak o dosledování důsledků Kierkegaardova rozvrhu. Třetím takovým místem je sama finální kapitola „Dvě syntézy“, která reinterpretuje motivy konečného/nekonečného, subjektivity, individuality, positivity/negativity jako určení temporální, resp. jako určení, jež mají svůj horizont smyslu v syntéze časově-věčnostní. Mimo těchto míst bych pak rád upozornil na interpretační originalitu uchopení motivu subjektivity jako *sensu stricto* ontického momentu, čili subjektivita je vždy právě jen aktualitou určitým způsobem existujícího jedince. Podobně interpretativně výrazné jsou však i motivy dvojí negativity existence či interpretace existence jako události sebe-separace ducha v časové sukcesi.

K práci mám mimo již výše zmíněných komentářů k využití primární literatury a k poněkud nešťastné esoteričnosti práce dále tyto námítky:

Práce je bohužel plná gramatických chyb, elips, překlepů apod. Je to škoda, neboť to značně devaluje čtenářskou zkušenost s prací.

U obhajoby bych považoval za vhodné okomentovat následující motivy:

- 1) Z jakého důvodu je pochybnost primárně „sebe-pochybností“ existujícího jedince („Pochybuje se tedy o adekvaci naší reality vůči naší idealitě.“ s. 42.), resp. čím je specifické toto určení pochybnosti oproti představě o pochybnosti coby výkonu subjektu, jenž se takto vztahuje ke svým objektům?
- 2) Do jisté míry analogická otázka zní: je Kierkegaardův pojem subjektivity založen v tradičním novověkém určení subjektu, zvláště pak jako subjektu spontánně-receptivního?

- 3) Pro práci velmi podstatným motivem je problém kontinuity, resp. zadržení fluxivity času, časové sukcese. Tato kontinuita v pohybu existence je získávána především vztahem k idealitě, čili k napříč časovému proudu trvajícím určení. Je však otázkou, zda a v jakém smyslu získává takové zadržení sukcese spíše charakter ne-časovosti než (pravé) positivity, jíž je pro Kierkegaardova věčnost ve smyslu *prezence*, čili plnosti určení. Idealita v sobě nese dialektickou distanci vůči vlastnímu centru existence.
- 4) Na s. 66. se vztah konstituentů zakládající syntézy chápe jako (jejich vzájemná) separovanost. Jakkoliv to správně akcentuje jejich nesouměřitelnost, totiž nepřevoditelnost či *Unaufhebbarkeit*, poněkud to opomíjí charakter napětí obou, kdy konečnost/nekonečnost, věčnost/časnost nejsou takříkajíc separovaně „vedle sebe“, nýbrž se vzájemně podmiňují a podržují, resp. vyvažují.

Celkově považuji práci za mimořádně kvalitní a to především proto, že je věcně-kritická, nikoliv historicko-filo[s/l]ogická. Je jistě dokladem toho, že zabývat se Kierkegaardem *sine ira et studio* jaksi koliduje s Kierkegaardovým vlastním porozuměním filosofii a odtud i pramení onen svéráz celé práce. Ale v míře, v jaké může být bakalářská práce pokusem o samostatné promyšlení a reartikulaci významného myslitelského díla, jde o práci nepochybně výjimečnou.

Práci k obhajobě doporučuji a navrhuji jí hodnocení **výborně**.

V Praze 5. září 2014,

Jakub Marek, Ph.D.